

Tehisintellekti (AI) omandiõigused

Viimastel aastatel oleme aina rohkem näinud tehisintellekti poolt loodavat “kunsti”. See tähendab, et loomisprotsessi teostab täielikult ja iseseisvalt tarkvara. Me võime endalt küsida, kas tegemist on tõepoolest kunstiga või saab kunsti luua ainult inimene. Lisaks, kui loomistegevus on autoriõigustega kaitstud, siis kes on selle omanik?

Kas AI saab loomingut genereerida?

Näiteid tehisintellekti loodud teostest võib leida väga erinevatest kunstivaldkondadest. AIVA (Artificial Intelligence Virtual Artist) on loonud klassikalise muusika teoseid, mida saab kuulata siit. AIVA suudab tarkvarasse sisestatud klassikalise muusika noodilehtede alusel luua ka originaalseid noodilehti, mida muusikud seejärel salvestavad. Sellisel viisil on muusika täielikult tehisintellekti kirjutatud, aga heli on inimeste loodud.

Jaapanis korraldatud kirjandusvõistlusel lubati võistlustöödena esitada ka osaliselt või täielikult tehisintellekti kirjutatud romaane. Sealjuures ei teavitatud kohtunikke kas tegemist oli inimese või tarkvaraga. Romaan, mille pealkiri oli huvitaval kombel “Päev mil arvuti kirjutab romaani” läbis ka esimese võistlusvoor. Kuigi too teos ei noppinud esikohta, olid žüriiliikmed üllatunud kui said teada, et seda romaani ei kirjutanud inimene.

Tehisintellekt on loonud ka väga huvitavaid ja ebatavalisi maale. Ühe juhtumi puhul, kus teiste seas on partnerluses ING ja Microsoft, kasutatakse AI-d et luua järgmine Rembrandt'i maal, nagu võib näha siin. Lõpliku tulemuse stiil ja temaatika saab olema inspireeritud kõikidest Rembrandt'i töödest. Pärast seda teostab masinõppimise algoritm maali.

Veel üks näide on tehisintellekti generaator Deep Dream, mis loob abstraktmaale, mis põhinevad olemasolevatel maalidel või pildidel ning on rohkem seotud olemasolevate originaalteoste tõlgendamisel või adaptatsioonil.

Kes omab AI loodud kunstiteoste autoriõiguseid?

Autoriõiguste kaitset reguleeriva Berni konventsiooni punkti 2 kohaselt võiks tehisintellekti tarkvara loodud lõpptulemust lugeda “kirjanduslikuks ja kunstiliseks tööks”, kuna konventsioonil puudub selliste kontseptsioonide definitsioon ning selles loetletakse ainult töid, mida saab pidada “kunstiteosteks”.

Sellest aga ei piisa, et anda taoliste teoste täielikku autoriõiguste kaitset, sest kaitse kohaldub just kirjanduslike ja kunstiliste tööde autoritele. See tähendab, et autor peab olema inimene, sest Berni konventsioonis on viidatud autori rahvusele ja eluperioodile.

Üks variant oleks autoriõiguste omistamine tarkvara programmeerijale. See on aga keeruline tänu süvaõppe algoritmidele, mis võimaldab masinal eelnevalt omandatud teadmiste toetudes oma järeldustele jõuda.

Neid asjaolusid arvesse võttes võime öelda, et seisame silmitsi olukorraga, kus kirjanduslik ja kunstiline töö võib olla loodud ilma autorita.

Ka lähitulevik ei paista tehisintellektile autoriõiguste omistamise suhtes lubav. Euroopa Parlamendi raporti eelnõus õiguskomisjonile robotikat käsitlevate tsiviilõigusnormide kohta „kutsutakse komisjoni üles esitama tasakaalustatud lähenemisviisi intellektuaalomandi õiguste kohaldamiseks riist- ja tarkvara standarditele ning koodidele, mis ühtaegu kaitsevad kui ka edendavad innovatsiooni. Lisaks nõutakse autori enda intellektuaalse loomingu kriteeriumite väljatöötamist arvutite või robotite loodud autoriõigusega kaitstavate tööde jaoks“.

Robotikat käsitlevate tsiviilõiguse normide 16.02.2017 avaldatud lõplikus variandis sellist soovitusi ei olnud.

Saame näha, mida tulevik toob.

KAROLINA ULLMAN

VANDEADVOKAAT, PARTNER

(+372) 66 76 444

KAROLINA.ULLMAN@NJORDLAW.EE